

Sygn. akt **XXIII Ga 1628/21**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy i Zamówień Publicznych w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Renata Puchalska
Protokolant:	sekr.sądowy Dariusz Książyk

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. D.

przeciwko (...)spółce akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie

z dnia 30 lipca 2021 r., sygn. akt XV GC 1216/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) spółki akcyjnej

w W. na rzecz A. D. kwotę 1800 zł (tysiąc osiemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

sędzia Renata Puchalska

Sygn. akt XXIII Ga 1628/21

UZASADNIENIE

Powódka A. D. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą: (...) wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. (zwana dalej (...) lub „pozwaną”) kwoty 41 159,93 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 listopada 2018 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

Pozwany wniosł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

Sąd Rejonowy po przeprowadzeniu postępowania dowodowego ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka rozpoczęła współpracę z pozwanym jako agent od 1998 r.

Sieć sprzedażowa (...) zorganizowana była, jako sieć wyłączna, tj. agenci nie mogli oferować klientom produktów innych firm ubezpieczeniowych.

Po kilku miesiącach współpracy A. D. objęła stanowisko (...), z czym wiązała się dodatkowa praca w postaci pośredniczenia w rekrutacji i selekcji agentów, budowa i realizacja rocznego planu sprzedaży, współpraca z agentami. Funkcję tę pełniła do 2007 r.

W latach 2007 – 2009 . A. D. powierzono stanowisko (...).

W 2009 r. (...) zaczęła promować wśród swoich agentów nową formę współpracy

- w formie agencji.

(...) oferowała swoim agentom współpracę w dwojakiej formie:

- jako podmioty o statusie agenta – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wykonujące bezpośrednio czynności agencyjne w relacjach z klientami, których zasadniczą część wynagrodzenia stanowiła prowizja od zawieranych umów;

jako podmioty o statusie agencji – pośrednicy koordynujący świadczenie usług agencyjnych przez agentów, gdzie zasadniczą część wynagrodzenia stanowiła „nadprowizja” naliczana w zależności od wyników osiągniętych przez agentów współpracujących z agencją.

Powódka utworzyła podmiot o nazwie (...) sp. z o.o. (zwana dalej (...)). Od momentu powstania spółki była w niej prezesem zarządu. Następnie powódka złożyła (...) wniosek o przyznanie (...) statusu agencji wyłącznej. Powódka oraz (...) postanowiły również zastąpić dotychczasową umowę z 1998 r. nową umową o współpracy.

01 lipca 2009 r. powódka (Agent) zawarła z pozwanym, (...) Sp. Z o.o. ((...)), i (...). czterostronną umowę agencyjną dotyczącą ubezpieczeń na życie.

(...) była wyodrębnioną jednostką organizacyjną, której zadaniem było pośredniczenie w kontaktach pomiędzy (...), agentami i agencjami. Spółka ta obsługiwała płatności, wypłaty wynagrodzeń pośredników.

Na podstawie odrębnej umowy (...) powierzył (...) organizowanie i nadzorowanie czynności agencyjnych Agentu (§ 1 ust. 4)

Najważniejszymi punktami umowy, określającymi pracę agenta, zakaz konkurencji oraz sposób naliczania i rozliczania prowizji był §2 pkt. 1, §11, § 12 , a także § 13 oraz (§28 pkt 1 i 2).

Umowa została zawarta na czas nieokreślony i może być rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia w pierwszym roku , dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia w drugim roku oraz trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia w trzecim i w następnych latach trwania umowy (§33 pkt. 1). Okres wypowiedzenia rozpoczyna się dnia następnego po dniu doręczenia wypowiedzenia Agentowi, a rozwiązane umowy następuje z upływem ostatniego dnia okresu wypowiedzenia (§33 pkt.2). Wypowiedzenie umowy dokonywane jest na piśmie za poświadczeniem odbioru przez Agentu lub w formie listu poleconego (§33 pkt 3).

(...) rozwiązuje umowę agencyjną bez zachowania okresu wypowiedzenia ze skutkiem natychmiastowym w razie zakazania (...) (w drodze decyzji) korzystania z usług Agentu (§34 pkt 1).

Tego samego dnia Powódka zawarła również czterostronną umowę agencyjną pomiędzy powódką, (...) S.A., (...) oraz (...) dotyczącą ubezpieczeń majątkowych i osobistych. Warunki umowy były takie same jak warunki czterostronnej umowy zawartej z pozwanym.

1 lipca 2009 r. Pozwany zawarł z (...) i (...) (Agencja) trójstronną umowę dotyczącą ubezpieczeń na życie zgodnie z którą (...) powierzył a Agencja zobowiązywała się do wykonywania na rzecz (...) czynności pośrednictwa ubezpieczeniowego obejmujące czynności faktyczne i prawne związane z zawieraniem i wykonywaniem umów ubezpieczenia w zakresie

rodzajów umów ubezpieczeń i do wysokości sum ubezpieczenia/gwarancyjnych wskazanych w udzielonym Agencji pełnomocnictwie (§2 pkt 2).

Zgodnie z umową z tytułu wykonywanych czynności polegających na organizowaniu i nadzorowaniu czynności agencyjnych agentów należących do struktury organizacyjnej Agencji, z którymi (...) zawarł umowy agencyjne (...) wypłaca Agencji (1) prowizję zgodnie z postanowieniami §12 umów czterostronnych zawartych pomiędzy (...). (...), Agencją i Agentami należącymi do struktury organizacyjnej Agencji, (2) prowizję w wysokości (...) liczona od standardowych stawek prowizyjnych, określanych w tabeli prowizji zawartej w procedurze „Procedura w sprawie ustalenia wysokości prowizji Agenta (...), agentów należących do struktury organizacyjnej Agencji z zastrzeżeniem postanowień zawartych w procedurze (§11 pkt 1).

Umowa została zawarta na czas nieokreślony i może być rozwiązana przez każdą ze stron z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia w pierwszym roku, dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia w drugim roku oraz trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia w trzecim i w następnych latach trwania umowy. (§33 pkt.2).

1 lipca 2009 r. (...) zawarła również trójstronną umowę agencyjną pomiędzy, (...) S.A., (...) oraz (...) sp. z o.o. dotyczącą ubezpieczeń majątkowych i osobistych. Warunki umowy były takie same jak warunki trójstronnej umowy zawartej z pozwany.

Zgodnie z Procedurą w sprawie sposobu ustalania stawek nadprowizji i bonusów da Agencji, Agencji zostały podzielone na 5 segmentów w zależności od wartości składki przypisanej :

1. Top —(...)
1. Bardzo duże- (...)
2. Duże — (...)
3. Średnie — (...)
4. Małe — (...)

(...) od początku funkcjonowania została przypisana do segmentu „top”

Średnie wynagrodzenie prowizyjne uzyskane przez powódkę od (...) na podstawie umowy z 1 lipca 2009 r. (jako agent wyłączny) z ostatnich 5 lat przed rozwiązaniem umowy wynosiło (...) zł.

W związku z prowadzeniem działalności gospodarczej, jako agent wyłączny A. D. ponosiła nieustalone koszty z tytułu posiadania telefonu i odprowadzaniem składek do ZUS.

W okresie od 2009 do końca 2017 r.:

- powódka pozyskała łącznie (...) klientów, którzy nigdy wcześniej nie mieli zawartej umowy ubezpieczenia z (...); najwięcej takich klientów pozyskano w 2016 r. ((...)), a najmniej w 2017 r. ((...))
- tabela nr 2 (k. 532)
- liczba wszystkich klientów powódki sukcesywnie rosła od poziomu (...) (2009 rok) do (...) (2016 rok), przy czym na koniec 2017 r. zmalała do (...) — tabela nr 2 (k. 532), w 2017 r. powódka pozyskała (...) nowych klientów, lecz utraciła ich aż (...) (tabela nr 4 k. 536)
- roczny przypis składek (suma składek z danego roku) wszystkich klientów powódki również sukcesywnie rósł — od poziomu (...) w 2009 r. do (...) w 2017 roku, największy wzrost nastąpił w 2014 r., gdy nastąpił wzrost przypisu z (...) do (...). oraz w 2015 roku z (...) (tabela nr 2 ~ k. 532)

- w 2013 r. do portfela powódki przepisano (...) klientów, którzy już mieli wcześniej zawarte umowy z (...), a w 2014 r. przypis obejmował aż (...) klientów; w pozostałych latach liczba przepisanych klientów nie przekraczała (...), w sumie składek opłacanych przez tych przepisanych klientów wynosiła odpowiednio (...) oraz (...); (tabela nr 3 - k. 535)
- sprzedaż nowych umów ubezpieczenia na dotychczasowych klientach wahała się od (...) (w 2009 r. i 2017 r.) do (...) (w 2012 r. i 2014 r.), poza tym nie przekraczała liczby (...) (tabela nr 4 - k. 537)
- w ciągu ostatnich 5 lat poprzedzających rozwiązanie umowy A. D. zawarła łącznie (...) umowy indywidualnych polis na życie i (...) polis grupowych (tabela nr 5 k. 539); suma składek z tych umów wyniosła przez 5 lat (...) zł (tabela nr 6 k. 539)

Wzrost liczby klientów i przypisu w 2014 r. wynikał z tego, że w 2013 r. zmarł współpracownik powódki - K. S.. Klienci zmarłego zostali przepisani do portfela powódki. Na przepisanie klientów zgodził się (...). Dodatkowo w 2013 r. powódka przejęła klientów po agentce, która defraudowała pieniądze w pozwanej spółce.

Wzrost przypisu w 2015 r. był spowodowany tym, że w 2014 r. powódka zawarła dwie umowy z małżeństwem, z których roczny przypis składki wynosi (...) i Le umowy obowiązują do chwili obecnej.

A. D. osobiście skontaktowała się z wszystkimi przejętymi klientami, aby zdobyć ich zaufanie. Ponadto jedna z firm chciała wtedy opuścić (...), gdyż pozwany podwyższył im składkę. Aby przekonać tę firmę do pozostania A. D. zrzekła się części swojej prowizji, aby zrównoważyć tę niekorzystną zmianę finansową.

W 2017 r. (...) zaczęła prace na reorganizacją dotychczasowej współpracy z agentami i agencjami, dlatego przygotowała projekt (...)

W ocenie (...) dotychczasowa forma współpracy nie zapewniała odpowiednich wyników finansowych, co miało wynikać m. in. z wysokości prowizji należnych właścicielom agencji wyłącznych. Podstawowym założeniem programu było zlikwidowanie agencji wyłącznych, i zwiększenie prowizji należnych agentom.

Od marca 2017 r. Właściciele Agencji (...) zgłaszali do pozwanego i (...) swoje i niezadowolone z systemu finansowania i planowania przewidzianego dla agencji wyłącznych i zwracali się o podjęcie dyskusji nad wprowadzanymi zmianami. Negocjacje nawiązano, ale nie doprowadziły one do porozumienia pomiędzy stronami

Od listopada 2017 r. w grupie (...) rozpoczęła się reorganizacja, której założeniem było zastąpienie dotychczas obowiązujących umów agencyjnych, w tym z agencjami i agentami - nowym, jednolitym wzorem umowy agencyjnej i wyeliminowanie z sieci sprzedażowej (...) podmiotów o statusie agencji. W związku z tym w grupie kapitałowej (...) przeprowadzono kampanię (...). Istotą programu była likwidacja podmiotów pośrednich agencji i związanych z tym nadprowizji, wypłacanych menedżerom, zarządzającym grupą agentów.

A. D. nie zdecydowała się kontynuować współpracy z (...), gdyż straciła do niego zaufanie. (...) nie godził się na utrzymanie agencji proponował jedynie podpisanie porozumienia, gdzie zagwarantowano by (...) % „nadprowizji” w pierwszych 3 miesiącach 2018 r. Na pewnym etapie powódce zaproponowano (...) złotych tytułem nadprowizji (w związku z likwidacją agencji)

Pismem datowanym na 07 grudnia 2017 r. doręczono powódce oświadczenie woli pozwanego o rozwiązaniu dotychczasowej umowy agencyjnej czterostronnej, z zachowaniem 3-miesięcznego okresu wypowiedzenia. Jednocześnie pozwany przedłożył powódce list intencyjny wraz z propozycją zawarcia nowej umowy agencyjnej.

8 grudnia 2017 r. pismem . nadanym w placówce pocztowej w dniu 11 grudnia 2017 r.

powódka wezwała pozwanego do kontynuowania negocjacji nad nową treścią umów agencyjnych oraz wskazała, że nie wyraża zgody na zawarcie porozumienia.

22 grudnia 2017 r. Stowarzyszenie (...) pisemnie wezwało pozwanego do podjęcia rozmów ze Stowarzyszeniem oraz Agencjami w przedmiocie polubownego uregulowania wzajemnych stosunków w związku z masowym wypowiedaniem przez podmioty grupy (...) umów z Agencjami oraz do niezwłocznego zaniechania działań polegających na masowym nakłanianiu współpracowników agencji, w tym agentów, do rozwiązywania umów z agencjami oraz mających na celu przejęcie wypracowanej przez agencje sieci współpracowników i agentów. Negocjacje i wymiana stanowisk pomiędzy (...) a Agentami nie doprowadziła do porozumienia.

22 października 2018 r., powódka zgłosiła pozwanemu pisemne żądanie wypłaty świadczenia wyrównawczego w kwocie (...) zł jako świadczenie wyrównawcze z tytułu rozwiązania umowy agencyjnej zawartej z Agentem w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania oraz kwoty (...) zł jako roszczenie o świadczenie wyrównawcze z tytułu rozwiązania umów agencyjnych zawartych z Agencją w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma. Pozwany odebrał wezwanie w dniu 26 października 2018 r.

W dniu 3 marca 2018 r. (...) wysłała do powódki kolejny list intencyjny z propozycją podpisania nowej umowy.

Zmiana (...) została wdrożona w stosunku do (...) agencji, (...) agencji podpisało nowe porozumienie. Zmiana dotyczyła(...) agentów, z czego około (...) agentów kontynuowało współpracę z pozwanym.

Wyrokiem z 30 lipca 2021 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie uwzględnił powództwo w całości i zasądził od pozwanej na rzecz powódki 41 159,93 zł wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od dnia 2 listopada 2018 r. do dnia zapłaty oraz obciążył pozwaną kosztami procesu i zasądził kwotę 9528,86 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy zważył, że podstawę roszczenia stanowił przepis art. 764⁽³⁾§ 1 k.c. na podstawie, którego agent może żądać od dającego zlecenie świadczenia wyrównawczego, jeżeli w czasie trwania umowy agencyjnej pozyskał nowych klientów lub doprowadził do istotnego wzrostu obrotów z dotychczasowymi klientami, a dający zlecenie czerpie nadal znaczne korzyści z umów z tymi klientami. Roszczenie to przysługuje agentowi, jeżeli, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, a zwłaszcza utratę przez agenta prowizji od umów zawartych przez dającego zlecenie z tymi klientami, przemawiają za tym względy słuszności. W ocenie Sądu Rejonowego nie było żadnych wątpliwości co do tego, że umowa między stronami była umową agencyjną. Wobec tego, że powódka zajmowała się ubezpieczeniami na życie, a więc produktem, który ze swej natury jest dużo mniej popularny niż np. ubezpieczenia komunikacyjne, pozyskiwanie przez nią „nowych klientów” należało ocenić przez pryzmat tego konkretnego ubezpieczenia. Sąd dał przy tym wiarę zeznaniom powódki, że agent zawiera średnio 1-2 umowy ubezpieczenia na życie na 1 miesiąc, a analiza pracy powódki potwierdza, że w trakcie trwania umowy pozyskała nowych klientów. W ocenie Sądu Rejonowego powódka doprowadziła również do istotnego wzrostu obrotów z dotychczasowymi klientami, bowiem analiza materiału dowodowego doprowadziła do wykazania, że powódce udało się wygenerować na „dotychczasowych klientach” dodatkowej składki w wysokości (...) zł. Sąd Rejonowy wskazał, że ziszcza się również kolejna przesłanka warunkująca prawo do świadczenia wyrównawczego czyli przez (...) znacznych korzyści z tych nowych klientów lub z tych nowych umów zawartych z dotychczasowymi klientami. Mimo iż baza klientów powódki ulegała fluktuacjom, to ostatecznie rozpoczynając współpracę w 1998 r. powódka nie miała żadnego klienta, na początku współpracy miała (...) polisy, na koniec obowiązywania umowy liczba tych polis wynosiła (...) (wzrost o (...) %), a rok po zakończeniu współpracy nadal obowiązywało (...) umów zawartych lub wznowionych przez powódkę (pismo pełnomocnika strony pozwanej z 10 czerwca 2021 r., opinia biegłego tabela nr 4 k. 537). Zatem można uznać, że zdecydowana większość polis obowiązywała jeszcze przez rok po zakończeniu współpracy z powódką. Z tych polis powódka uzyskałaby prowizję, gdyby nie doszło do wypowiedzenia umowy.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodziła się powódka i wywiodła apelację, w której wyrok zaskarżyła w całości. Wyrokowi zarzuciła naruszenie:

a) Art. 299 w zw. z art. 233 §1 kpc w zw. z art. 162 §1 kpc poprzez niezbadanie merytorycznych zarzutów pozwanego wobec roszczeń powódki - w związku z oddaleniem wniosku dowodowego pozwanego o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania strony pozwanej, a w konsekwencji - dokonanie przez Sąd oceny roszczenia powódki w oparciu o niepełną podstawę faktyczną a więc nierozpoznanie istoty sprawy.

b) Art. 233 §1 kpc w zw. 227 kpc w zw. z art. 299 kpc w zw. z art. 278 § 1 kpc w zw. z art. 6 kc popizez wybiórczą oraz dowolną a nie swobodną ocenę dowodów, z naruszeniem zasad logiki i prawidłowego rozumowania, w szczególności wniosków płynących z treści niepełnego przesłuchania stron (ograniczonego do powódki), zeznań świadków oraz treści opinii biegłego dr R. P. sporządzanej w sprawie, a w konsekwencji wyprowadzenie wniosków sprzecznych z zebrany materiał dowodowy i doświadczeniem życiowym, skutkujące nieprawidłowymi ustaleniami faktycznymi przyjętymi za podstawę rozstrzygnięcia, tj. przyjęcie, że:

- Powódka winna uzyskać świadczenie wyrównawcze na skutek doprowadzenia do pozyskania dla pozwanego nowych klientów oraz do istotnego wzrostu przypisu składki - co ustalił Sąd, blednie odczytując dane zawarte w opinii biegłego dr R. P. (w sytuacji, gdy z danych zawartych w opinii wynika wprost coś przeciwnego, niż ustalił Sąd). Opinia biegłego (a więc osoby posiadającej kompetencje merytoryczne i umiejętności specjalne w tym zakresie) zawiera wnioski całkowicie odmienne od wniosków wyciągniętych przez Sąd, a kluczowy jest fakt, że dane wskazane w opinii przez dr. R. P. nie były kwestionowane przez Stronę sporu - co słusznie podkreślił sąd.

Sąd w tym zakresie wskazał między innymi, że:

o „w ciągu ostatnich 5 lat poprzedzających rozwiązanie umowy A. D. zawarła łącznie (...) umowy indywidualnych polis na życie i (...) polis grupowych (tabela nr 5 k. 539); suma składek z tych umów wyniosła przez 5 lat (...) zł (tabela nr 6 k. 539

o liczba wszystkich klientów powódki sukcesywnie rosła od poziomu (...) (2009 rok) (...) (2016 rok), przy czym na koniec 2017 r. zmalała do (...) - tabela nr 2 (k. 532), w 2017 r.. powódka pozyskała (...) nowych klientów, lecz utraciła ich aż (...) (tabela nr 4 k. 536" o roczny przypis składek (suma składek z danego roku) wszystkich klientów powódki również sukcesywnie rósł- od poziomu (...) w 2009 r. do (...) w 2017 roku, największy wzrost nastąpił w 2014 r., gdy nastąpił wzrost przypisu z (...) do(...) oraz w 2015 roku z(...) do (...) (tabela nr2-k. 532" o „ Wzrost przypisu w 2015 r. był spowodowany tym, że w 2014 r. powódka zawarła dwie umowy z małżeństwem, z których roczny przypis składki wynosi (...) i te umowy obowiązują do chwili obecnej ”

o „z opinii biegłego (tabela nr 2 k. 532) wynika, że powódka rocznie uzyskiwała(...) nowych klientów (tj. klientów, z którymi wcześniej nie miała zawartej umowy), w 2017 r. było ich tylko (...), ale mając na uwadze, że umowa wygasła już 01.03 (po 1/6 roku), to jest to okres niereprezentatywny. Trzykrotnie liczba nowych klientów przekroczyła (...) rocznie (2013,2014 i 2016), w pozostałych latach ta liczba wahała się (...) nowych klientów rocznie. Część z tych nowych klientów było j uż wcześniej stroną umowy ubezpieczenia zawartej z (...). Byli to klienci, którzy zostali „przepisani" do portfela powódki. Do szczególnie istotnych przesunięć dochodziło w tym zakresie w 2013 i 2014 r. po śmierci współpracownika powódki - K. S., kiedy to klienci zmarłego zostali przekazani powódce oraz po przejęciu przez powódkę portfela po agentce, która miała defraudować środki finansowe pozwanej spółki"

podczas gdy z danych zawartych w opinii biegłego wynika, że ustalenia Sądu są błędne, co w konsekwencji doprowadziło do wniosków całkowicie sprzecznych z zaleceniami Komisji Europejskiej, dotyczącymi obliczania wysokości wyrównania (co winno przebiegać w trzech, szczegółowo scharakteryzowanych w raporcie Komisji z 1996 r., etapach - vide: TSWE w wyr. z 26.3.2009 r. w sprawie C-348/07. (...), uzasadnienie wyroku SN z dnia 8 listopada 2005 r., sygn. I CK 207/05, komentarz System Prawa Prywatnego Tom 7 pod red. Rajskiego do art. 764 z ind. 3 k.c., numer boczny 276-282).

Pozwany nadal czerpie korzyści z działań powódki, co Sąd oparł na stwierdzeniu, że „rok po zakończeniu współpracy nadal obowiązywało (...) umów zawartych lub wznowionych przez powódkę”, w tym zakresie Sąd:

o pominął w całości informację, wynikającą z danych liczbowych, że przeważająca część tych umów fok. (...) %1 nie została zawarta lub wznowiona przez powódkę (liczba (...) jest to liczba umów obsługiwanych przez powódkę co nie jest równoznaczne, że powódka w przeszłości zawarła lub wznowiła te umowy - to są umowy „przepisane z portfela innego agenta”);

o nie odniósł się do wielkości obowiązujących na koniec 2017 roku, który był ostatnim pełnym rokiem współpracy stron oraz nie odniósł się do średniej liczby klientów z 5 lat poprzedzających rozwiązanie umowy, kiedy to wielkości te wynosiły znacząco mniej (ok (...) % mniej).

- Zasady słuszności przemawiają za przyznaniem powódce świadczenia wyrównawczego, choć: - przeważającą większość portfela powódki stanowiły polisy, przepisane na powódkę przez nią samą po śmierci w 2014 roku jej współznika K. S. oraz od innych agentów, co Sąd co do zasady zauważył, wskazując, że:

„roczny przypis składek (suma składek z danego roku) wszystkich klientów powódki również sukcesywnie rósł - od poziomu (...) w 2009 r do (...) w 2017 roku, największy wzrost nastąpił w 2014 r., gdy nastąpił wzrost przypisu z (...) do (...) oraz w 2015 roku z (...) do(...) (tabela nr 2 - k. 532f.)

jednak nie wyciągnął z tego stwierdzenia prawidłowych wniosków:

powódka uzyskała wynagrodzenie za swe działania w postaci wysokiej pierwszorzecznej prowizji za zawieranie umów ubezpieczenia na życie, co w pełni już w pierwszym roku trwania umowy ubezpieczenia zrekompensowało trudy powódki w pozyskiwaniu klientów dla pozwanego, a także przy uwzględnieniu, że na ostateczną wysokość wskaźników sprzedażowych powódki miała wpływ również indeksacja, która jest skutkiem konstrukcji danego produktu, a nie dodatkowej pracy powódki jako agenta;

pomimo wystosowania przez pozwanego propozycji dla powódki do kontynuowania współpracy agencyjnej na lepszych, niż poprzednio warunkach {ok(...) % wyższe prowizje), powódka z propozycji nie skorzystała (podkreślić należy, że formalne wypowiedzenie umowy konieczne było wyłącznie z tego względu, że jej stroną przestawała być agencja, która definitywnie straciła swą rolę w strukturze sprzedażowej pozwanego), a więc faktycznie to powódka, a nie pozwany, zadecydowała o zakończeniu współpracy agencyjnej, którą pozwany deklarował kontynuować na nowych, korzystniej szych ekonomicznie dla powódki j ako agenta, zasadach.

- Pozwany jest biernie legitymowany w niniejszej sprawie, choć to nie on, a (...) sp. z o.o. (dalej: (...)) dokonywała wypłaty (i finansowała z własnych środków) część wynagrodzenia, leżącego u podstaw wyliczenia świadczenia wyrównawczego, co miało być przedmiotem przesłuchania reprezentanta pozwanego, a także, co potwierdziły zeznania świadka J. G..
- Argumentacja faktyczna i prawna dotycząca agencji, w której powódka pełniła funkcję prezesa ((...) sp. z o.o. w B., obecnie (...) sp. z o.o. w B.), a nie samej powódki jako agenta pozwanego, uzasadnia, zdaniem Sądu przyznanie powódce świadczenia wyrównawczego, choć agent i agencja to całkowicie odrębne podmioty, z tym jeden z nich prowadzony jest w formie sp. z o.o., ma więc odrębną osobowość prawną.
- Nie było możliwe wyliczenie wysokości należnego powódce świadczenia wyrównawczego w oparciu o dochód, a nie przychód powódki, choć w sprawie niewątpliwym jest, że powódka ponosiła koszty, a ustalenie udziału procentowego kosztów uzyskania przychodu wobec przychodów i odniesienie tego procenta do żądanego świadczenia wyrównawczego, pozwalającego na ustalenie rzeczywistego dochodu powódki z tytułu świadczonych osobiście usług agencyjnych, jest wiedzą notoryjną i nie wymaga wiadomości specjalnych, ani specjalnych działań.
- • „Agent średnio zawiera 1-2 umowy ubezpieczenia na życie na 1 miesiąc” choć:

- z akt sprawy (i sam sąd to też wskazał w uzasadnieniu) wynika, że nawet powódka mimo, że nie była agentem z dużymi sukcesami sprzedażowymi w niektórych latach zawarła blisko (...) umów rocznie (tj. około (...) umów miesięcznie tj. kilka razy więcej niż bezrefleksyjnie uznał sąd);
- z akt sprawy wynika, że w rzeczywistości nawet przeciętny agent zawiera ok (...) umów miesięcznie {sądu nie zastanowiło dlaczego w chwili śmierci współnika Powoda (Pana K. S.) miał on portfel kilka razy większy od Powódki (Powódka z tego portfela nie pozyskanego przez siebie domaga się obecnie zasądzenia świadczenia wyrównawczego).

c) art. 328 § 2 kpc poprzez:

wskazanie w treści uzasadnienia wyroku niepełnej argumentacji faktycznej i prawnej dla oddalenia przez Sąd dowodu z przesłuchania pozwanego (sąd zadecydował o przeprowadzeniu dowodu z przesłuchania powódki, wydając stosowne postanowienie na rozprawie w dniu 11 maja 2021 roku, a nie na rozprawie 8 listopada 2019 roku, a tego samego dnia, tj. 11 maja 2021 roku pełnomocnik pozwanego zgłosił zastrzeżenie co do rozstrzygnięcia o oddaleniu wniosku o przesłuchanie pozwanego w trybie art. 162 kpc; następnie sąd odroczył rozprawę na kolejny termin w dniu 9 lipca 2021 roku, aby zasięgnąć dodatkowych danych od pozwanego, nie było więc przeszkód do przesłuchania reprezentanta pozwanego);

niewskazanie okoliczności, dla których Sąd odmówił opinii biegłego dr R. P. przymiotu wiarygodności, rzetelności i fachowości, a w konsekwencji Sąd nie podzielił wniosków biegłego w zakresie, w jakim biegły wyrażał wartościujące sądy na temat tego, jak efektywne wyniki sprzedażowe uzyskiwała powódka, poprzestając na podzieleniu wniosków opinii w części, w jakiej opinia obejmuje dane statystyczne - w konsekwencji Sąd dokonał całkowicie nieprawidłowej i dowolnej oceny przedmiotowych danych.

naruszenie prawa materialnego tj.

a) Art. 764³ § 1 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji wydanie wyroku sprzeciwiającego się zasadzie stanowiącej, że po rozwiązaniu umowy agencyjnej agent może żądać od dającego zlecenie świadczenia wyrównawczego wyłącznie wtedy, jeżeli w czasie trwania umowy agencyjnej pozyskał nowych klientów lub doprowadził do istotnego wzrostu obrotów z dotychczasowymi klientami, przy czym dający zlecenie czerpie nadal znaczne korzyści z umów z tymi klientami, a jednocześnie za przyznaniem mu roszczenia o świadczenie wyrównawcze przemawiają względy słuszności - skutkujące błędnym przyjęciem, że powódka:

- Doprowadziła do pozyskania dla pozwanego nowych klientów oraz do istotnego wzrostu przypisu składki, że pozwany nadal czerpie korzyści z działań powódki, a zasady słuszności przemawiają za przyznaniem powódce świadczenia wyrównawczego, choć:
- Większość portfela powódki stanowiły umowy, przepisane na powódkę przez nią samą po śmierci w 2014 roku jej współnika K. S., a także przepisane od innych agentów (powódka sama potwierdziła, że przepisywała sobie też portfel po innych agentach (...)) - portfel klientów przepisany oznacza, że klientów tych powódka nie pozyskała.
- Powódka nie doprowadziła do istotnego wzrostu obrotów z dotychczasowymi klientami - sam Sąd ustalił, że: „składki pochodzące z nowych umów zawartych z dotychczasowymi klientami wynosiły (...) zł (tabela nr 4). Porównując powyższe dane do przypisu z portfela klientów obsługiwanego przez powódkę (portfel obsługiwany to nie jest portfel klientów pozyskanych) wynoszącego (...) zł z łatwością można zauważyć, że powódka tylko biernie obsługiwała przejęty przez nią od innych agentów portfel klientów, a nie doprowadziła do istotnego wzrostu obrotów z dotychczasowymi klientami (bierna obsługa portfela nie stanowi przesłanki do przyznania świadczenia wyrównawczego - bowiem zgodnie z art. 764⁽³⁾ kc niezbędne jest doprowadzenie do istotnego wzrostu obrotów z dotychczasowymi klientami).

- Dodatkowo powódka z tej niewielkiej części portfela klientów, który sama pozyskała, uzyskała wynagrodzenie za swe działania w postaci wysokiej pierwszorocznej prowizji za zawieranie umów ubezpieczenia na życie, co w pełni już w pierwszym roku trwania umowy ubezpieczenia zrekompensowało trudy powódki w pozyskiwaniu klientów dla pozwanego, a także przy uwzględnieniu, że na ostateczną wysokość przypisu składki z klientów obsługiwanych przez powódkę miała wpływ również indeksacja, która jest wynikiem konstrukcji danego produktu, a nie dodatkowej pracy powódki jako agenta.
- Pomimo wystosowania przez pozwanego propozycji dla powódki do kontynuowania współpracy agencyjne, w której powódka pełniła rolę agenta, powódka z propozycji nie skorzystała, decydując tym samym o zakończeniu współpracy agencyjnej, którą pozwany deklarował kontynuować na nowych, korzystniejszych ekonomicznie dla powódki jako agenta, zasadach.

Dodatkowo Sąd błędnie przyjął, że nie było możliwe wyliczenie wysokości należnego powódce świadczenia wyrównawczego w oparciu o dochód, a nie przychód powódki poprzez ustalenie udziału procentowego kosztów uzyskania przychodu wobec przychodów i odniesienie tego procenta do żadanego świadczenia wyrównawczego (obniżenie świadczenia o wyliczony procent).

b) Art. 758 § 1 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i traktowanie umowy agencyjnej łączącej strony zamiennie z umową łączące inne podmioty - (...) sp. z o.o. (poprzednio (...) sp. z o.o.) z pozwanym, co wskazuje na brak zrozumienia struktury sprzedażowej pozwanego oraz sytuacji prawnej wymienionych podmiotów, także błędne przyjęcie, że pozwany jest biernie legitymowany w niniejszej sprawie, choć to nie on, a (...) sp. z o.o. (dalej: (...)) dokonywała wypłaty częściowych wynagrodzeń (bonusy), leżących u podstaw wyliczenia świadczenia wyrównawczego, co miało być przedmiotem przesłuchania reprezentanta pozwanego, a także, co potwierdziły zeznania świadka J. G..

Powołując się na powyższe zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, zasądzenie na rzecz pozwanej od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu) za obydwie instancje ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i jego przekazanie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości jako bezzasadnej, oddalenie wniosków dowodowych i pominięcie dowodów wskazanych w p. IV petitum apelacji jako spóźnionych, a także nieistotnych i nieprzydatnych dla rozstrzygnięcia sprawy, a także zasądzenie od Pozwanego na rzecz Powódki zwrotu kosztów procesu w zakresie postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wbrew zarzutom apelacji, rozstrzygnięcie Sądu I instancji uznać należy za prawidłowe, a ustalenia faktyczne będące podstawą jego wydania, oraz ich ocenę prawną Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne. Żaden z zarzutów podniesionych przez powoda w apelacji nie okazał się zasadny.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, iż w istocie apelacja strony pozwanej koncentrowała się wokół zarzutu błędnej oceny materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie, jakiej dokonał Sąd Rejonowy, tj. naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Tym samym, podkreślić należy, że przepis art. 233 § 1 k.p.c. reguluje jedynie kwestię oceny wiarygodności i mocy dowodowej przeprowadzonych w sprawie dowodów, a nie poczynionych ustaleń faktycznych, czy wyprowadzonych z materiału dowodowego wniosków. Uchybienia w tym zakresie winny się skonkretyzować w zarzucie sprzeczności ustaleń faktycznych z materiałem dowodowym. Samo stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości, nie jest więc wystarczające. Konieczne jest bowiem wykazanie, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, gdyż tylko takie uchybienie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania

swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął Sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu. Co więcej wskazać należy, iż nawet jeżeli z określonego materiału dowodowego można wywnioskować inną wersję wydarzeń, lecz sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym czyli ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) to ocena ta musi się ostać. Zaś apelujący w istocie nawet nie wskazał, jakie kryteria oceny dowodów (art. 233 k.p.c.) naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im je przyznając (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 czerwca 2008 r., sygn. akt I ACa 180/08, LEX nr 468598).

Mając to na uwadze należało uznać, że zarzuty skarżącego są polemiczne i opierają się na opozycyjnych twierdzeniach w stosunku do należyście ustalonego stanu sprawy przez Sąd I instancji. Dlatego też Sąd Okręgowy dokonując ponownej oceny materiału dowodowego, nie znalazł przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu I instancji. Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy wyjaśnił wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Przed wszystkim w sposób wyczerpujący rozważył zgromadzony materiał dowodowy, a na jego podstawie wyprowadził prawidłowe i logiczne wnioski, stanowiące podstawę rozstrzygnięcia. Jak już zaznaczono ocena Sądu Rejonowego jest przekonująca, odpowiadająca kryteriom z art. 233 § 1 k.p.c., zatem nie zachodzi potrzeba szczegółowego powielania jej w tym miejscu. Sąd Okręgowy w pełni zgadza się z zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku argumentacją.

Kluczowym dowodem w niniejszej sprawie okazał się dowód z opinii biegłego, wraz z stanowiskami uzupełniającymi. Sąd Rejonowy dokonując ustaleń w przeważającej mierze oparł się na wnioskach biegłego, Sąd Okręgowy co do zasady również nie widzi podstaw do kwestionowania przedmiotowej opinii. Ustosunkowując się do wywodów apelacji będących uzasadnieniem zarzutów naruszenia art. 233 § 1, k.p.c., w zw. z art. 227 k.p.c., w zw. z art. 299 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c., a odnoszących się do błędnej oceny materiału dowodowego w szczególności opinii biegłego, wskazać należy, iż nie są one zasadne. Skarżący zarzucił Sądowi Rejonowemu, iż ten odczytał błędnie dane zawarte w opinii biegłego.

Na wstępie należy wskazać, iż dowód z opinii biegłego, jak każdy inny dowód podlega ocenie Sądu w oparciu o kryteria określone w art. 233 § 1, k.p.c.. Co więcej Sąd nie jest związany opinią biegłego i ocenia ją na podstawie wyżej wskazanej normy prawa. Biegły przedstawił w swojej opinii wyliczenia, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron, które to dane były konieczne do ustalenia, czy zachodzą przesłanki do uzyskania przez powódkę świadczenia wyrównawczego, a to czy w czasie trwania umowy powódka pozyskała nowych klientów, lub doprowadziła do istotnego wzrostu obrotów z dotychczasowymi klientami. Biegły w rozbiciu na poszczególne lata działalności powódki, drobiazgowo wskazał ilu nowych klientów pozyskała powódka, ile zawarła umów, określona została również wysokość przypisanej do umów wartości składki. Biegły wskazał również w treści swojej opinii, w jakim zakresie klienci nowi pozyskani byli przez powódkę od początku, a w jakim zakresie zostali przez powódkę przejęci od innego Agenta. Są to dane statystyczne, żadna ze stron tych danych nie kwestionowała.

Słusznie, Sąd I instancji podzielił wnioski wyrażone w przedmiotowej opinii, w zakresie w jakim obejmuje one dane statystyczne. Sąd Rejonowy natomiast, co podziela również i Sąd Okręgowy nie zaakceptował wniosków biegłego w zakresie, w jakim biegły wyraził opinię na temat wielkości sprzedaży powódki, wskazując, iż nie były one wysokie. Biegły w tym zakresie nie przeprowadził analizy warunków panujących na tym konkretnym rynku sprzedażowym produktów ubezpieczeniowych na życie, wobec powyższego wnioski te nie są przekonujące, co więcej nie było to przedmiotem opinii. Wracając natomiast do danych statystycznych wskazanych przez biegłego, wskazać należy, iż wbrew zarzutom apelacji dane te uzasadniają spełnienie przesłanek warunkujących przyznanie powódce świadczenia wyrównawczego.

Przed wszystkim z treści opinii biegłego wynika fakt, iż w badanym okresie powódka pozyskała nowych klientów. Rację ma Sąd Rejonowy wskazując, iż ustawa nie wymaga, aby liczba nowych klientów była znaczna, czy ponad przeciętna. Ponadto przy badaniu przesłanki pozyskania nowych klientów nie ma znaczenia obrót generowany przez nich. Z opinii biegłego wynika, iż powódka rocznie uzyskiwała (...) nowych klientów, nawet jeśli w części byli to klienci przepisani z portfela innego Agenta, nie są to małe wartości.

Wbrew twierdzeniom apelacji, z opinii w żaden sposób nie wynika, iż powódka obsługiwała przede wszystkim klientów przepisanych do jej portfela, przeciwnie z tabeli nr 3 opinii jasno wynika, iż tzw. przepisani klienci stanowili mniejszość. Reasumując, z materiału dowodowego zebranego w tej sprawie wynika, iż powódka w badanym okresie pozyskała nowych klientów, i nie były to wyniki małe. Sąd Okręgowy zauważa, że proces zawierania umów na życie, nie jest tak prosty, jak przy ubezpieczeniach komunikacyjnych, z zeznań powódki wynikało, iż agent zawiera średnio w miesiącu 1-2 umowy, powódka mieściła się w tej normie. Pozwany nie wskazywał w toku niniejszego postępowania, iż powódka w porównaniu z innymi agentami osiągała słabe wyniki sprzedażowe.

Podsumowując, Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że powódka zdołała wykazać okoliczność pozyskania nowych klientów. Również prawidłowe są ustalenia Sądu Rejonowego co do wykazania przesłanki istotnego wzrostu obrotów z dotychczasowymi klientami. Niemniej Sąd Okręgowy odstąpił od ścisłego analizowania przedmiotowej przesłanki, jednocześnie dzieląc stanowisko Sądu Rejonowego w tym zakresie, skoro z przepisu art. 764³ § 1 k.c. statuującego konstytutywne przesłanki roszczenia o świadczenie wyrównawcze wynika, iż pomiędzy dwiema pierwszymi przesłankami występuje funktor alternatywy nierozłącznej - lub, wobec powyższego skoro powódka wykazała spełnienie pierwszej przesłanki, a to pozyskania nowych klientów, nie była zobligowana do wykazania wzrostu obrotów, a pozyskanie nowych klientów musi jedynie pozostawać w związku z kolejną przesłanką, w postaci czerpania przez pozwaną znacznych korzyści z umów zwartych przez powódkę z tymi klientami.

Również i w tym zakresie Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń. Już z treści oświadczenia pozwanego zawartego w piśmie z dnia 10 czerwca 2021 roku, wynikało, iż w rok po zakończeniu współpracy z powódką obowiązywało aż (...) umów, co więcej zwartych przez powódkę z nowymi klientami. Wobec powyższego zdecydowana większość polis obowiązywała jeszcze przez rok od rozwiązania umowy przez strony. Gdyby nie doszło do wypowiedzenia umowy, powódka nadal otrzymywałaby prowizję. Zgodnie z ugruntowanym poglądem doktryny, oraz judykatury, dalsze czerpanie korzyści przez dającego zlecenie, to możliwość czerpania korzyści z wypracowanej przez agenta bazy klientów, renomy firmy i innych wartości niematerialnych, przy czym Sąd nie był zobligowany ściśle badać wymiaru finansowego korzyści uzyskiwanych przez pozwanego, wystarczające było odtworzenie portfela klientów pozostawionych w Agencji. Skoro w rok od zakończenia współpracy stron, obowiązywało (...) % polis, to niewątpliwie trzeba przyjąć, iż pozwana nadal czerpie istotne zyski z umów wypracowanych przez powódkę, a przynajmniej miała taką możliwość.

Sąd Okręgowy nie podzielił również zarzutów skarżącego, co do okoliczności jakoby powódka otrzymywała wysokie pierwszoroczne prowizje, raz, że skarżący nie wyjaśnił, jaki związek ta okoliczność ma z uprawnieniem powódki do świadczenia wyrównawczego, nadto okoliczność ta nie została wykazana. Przede wszystkim przepisy kodeksu cywilnego w sposób precyzyjny określają przesłanki przyznania świadczenia wyrównawczego. Okoliczność otrzymywania przez agenta wynagrodzenia w trakcie trwania umowy, w świetle regulacji kodeksu cywilnego, pozostaje bez znaczenia dla oceny przesłanek powstania uprawnienia do żądania świadczenia wyrównawczego. Nawet fakt uzyskiwania znacznych wynagrodzeń przez agenta, nie wyłącza możliwości starania się przez niego o uzyskanie świadczenia wyrównawczego, przeciwnie może wręcz w sposób pośredni świadczyć o zasadności żądania tego świadczenia.

Również zarzut braku legitymacji biernej pozwanej nie jest trafny. O tym kto jest biernie legitymowany w sprawie o świadczenie wyrównawcze decyduje sama umowa, z jej treści jasno wynika, że dającym powódce zlecenie jest pozwany.

Co do zaś zarzutów dotyczących, proponowania powódce lepszych warunków finansowych, pozostają one gołosłowne i obojętne z punktu widzenia rozstrzygnięcia.

Nie jest zasadny również zarzut naruszenia art. 299 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. Pozwany cofnął wniosek w tym zakresie, wobec powyższego Sąd wezwał w charakterze strony tylko powódkę. Kolejny wniosek pozwanego pozostawał spóźniony, i jak słusznie wyjaśnił Sąd Rejonowy, uwzględnienie wniosku pozwanego, naruszałoby zasadę równowagi

stron, oraz standard rzetelnego procesu. Sąd Okręgowy pominął wnioski dowodowe zawarte w treści apelacji, albowiem nie były one przydatne z punktu widzenia rozstrzygnięcia.

Bezzasadny również pozostaje zarzut naruszenia art. 328 §2 k.p.c. Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa w tym zakresie, zarzut naruszenia art. 328 §2 k.p.c. może być usprawiedliwiony wyłącznie w tych wyjątkowych przypadkach, w których treść uzasadnienia orzeczenia Sądu I instancji całkowicie uniemożliwia dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia, (tak m.in. wyrok SN z dnia 4 października 2012r., sygn. akt I CSK 632/11, Lex nr 1228532, wyrok SA w Białymstoku z dnia 28 sierpnia 2012r., sygn. akt III AUa 384/12, Lex nr 1216269). W niniejszej sprawie zarzut ten nie może zostać uwzględniony. Uzasadnienie Sądu Rejonowego, pozwala bowiem na dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia. Sąd Rejonowy rozważył istnienie wszystkich przesłanek wypłaty świadczenia wyrównawczego i prawidłowo uznał, iż roszczenie powoda w tym zakresie podlegało uwzględnieniu. Sąd również wyjaśnił dlaczego oddalił wniosek o przesłuchanie pozwanego w charakterze strony.

W ocenie Sądu Okręgowego, prawidłowe ustalenie stanu faktycznego przez Sąd Rejonowy przełożyło się również na dokonanie trafnej subsumpcji pod właściwe normy prawa materialnego. Wobec powyższego nie zasługuje na aprobatę zarzut naruszenia art. 764³ § 1 k.c. Należy w tym miejscu przywołać zasługujący na pełną akceptację pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 29 września 2011 r., sygn. akt IV CSK 650/10 (niepubl.), gdzie wskazano:

„7. Świadczenie wyrównawcze to oryginalne, samoistne roszczenie agenta, przysługujące mu niezależnie od innych roszczeń majątkowych powstałych w czasie trwania stosunku agencyjnego lub po jego ustaniu. Roszczenie wyrównawcze nie ma cech roszczenia odszkodowawczego i roszczenia obejmującego jakąś postać szczególnego wynagrodzenia, powstającego dopiero ex lege po zakończeniu stosunku agencyjnego. Nie jest to też szczególnie ukształtowane bezpodstawne wzbogacenie.

2. Kontynuacja współpracy kontraktowej z klientami pozyskanymi przez byłego agenta może prowadzić (w zależności od kręgu takich klientów jako stałych kontrahentów) do wielu wymiernych korzyści handlowych dla dającego zlecenie, niekoniecznie dających się zawsze wyrazić w odpowiednich sumach bezpośredniego dochodu (np. ukształtowanie się stałej klienteli, pozycja rynkowa dającego zlecenie, prognozy rozwojowe jego przedsiębiorstwa w zakresie określonego typu usług). Innymi słowy, aktywność agenta może spowodować po rozwiązaniu umowy stan możliwości uzyskania przez dającego zlecenie stabilnych dochodów, od określonej grupy klienteli.

3. Od byłego agenta nie sposób wymagać (z wielu powodów, np. dostęp do dokumentacji handlowej, tajemnica handlowa) dowodu wystąpienia przesłanki uzyskania "znaczących korzyści" przez dającego zlecenie, w odpowiednim wymiarze finansowym. Takie wymaganie czyniłoby roszczenie agenta mało efektywne prawnie, wbrew założeniu ustawodawcy.

4. Były agent jako powód powinien wykazać te elementy, które w istocie komponują stan "znaczących korzyści" dającego zlecenie, osiągniętych dzięki aktywności agenta jako pośrednika. Samo wykazanie grupy klientów pozyskanych dzięki aktywności agenta nie może jeszcze świadczyć o tym że zachodzi przesłanka uzyskania "znaczących korzyści", jednakże przy wykazaniu przez powoda innych jeszcze elementów komponujących taki stan rzeczy istniałaby możliwość posłużenia się odpowiednimi domniemaniami faktycznymi (np. szeroki, ustabilizowany krąg klienteli pozyskanej dla dającego zlecenie może wskazywać na uzyskiwanie określonych korzyści przez ten podmiot).

5. Stan "znaczących korzyści" dającego zlecenie powinien stanowić rezultat aktywności agenta w okresie trwania stosunku agencyjnego, przy czym chodzi tu o "związek przyczynowy" szczególny, a nie o instytucję przewidzianą w art. 361 § 1 kc”.

Odnosząc zacytowane stanowisko Sądu Najwyższego, będące wskazówką interpretacyjną w zakresie oceny istnienia przesłanek powstania roszczenia o świadczenie wyrównawcze na podstawie art. 764³ k.c., wskazać należy, iż w toku niniejszego postępowania zostały wykazane wszystkie konstytutywne przesłanki określone w przedmiotowej regulacji.

Powód wykazał bowiem przesłankę pozyskania nowych klientów, oraz istotną korzyść jaką uzyskuje, a przynajmniej ma możliwość uzyskania pozwany z umów zawartych przez powódkę.

Sąd Rejonowy słusznie ocenił również, że brak było podstaw odmowy przyznania powodowi świadczenia wyrównawczego z uwagi na zasady słuszności. Wskazać bowiem należy, iż powódka, co nie było kwestionowane przez pozwanego, była cenionym agentem, już sam fakt, iż awansowała na unit managera, świadczy o tym fakcie. O wysokim poziomie zaufania świadczy również fakt przekazania powódce klientów K. S.. Nadto powódka stworzyła od początku, własnym staraniami ogromną bazę klientów, na przestrzeni 20 lat współpracy, pomimo, iż część z klientów powódki niewątpliwie była przepisana do Jej portfela, to pojęła ona szereg działań aby klienci ci nie przeszli do innych Agencji ubezpieczeniowych, co świadczy o dużym zaangażowaniu powódki.

Z tych wszystkich względów roszczenie powódki zostało wykazane co do zasady, ale też wysokości. Biegły w swej opinii wyliczył, iż średnia z ostatnich pięciu lat pozyskiwanego

wynagrodzenia prowizyjnego wyniosła 41.159,93 zł., i taką kwotę Sąd Rejonowy zasądził na rzecz powódki. Wyliczenia tego pozwany nie kwestionował, zarzucał natomiast, iż wartość przedmiotowego świadczenia powinna zostać pomniejszona o koszty działalności powódki. Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż zasadniczo brak jest normatywnych podstaw do obniżania świadczenia wyrównawczego o koszty działalności agenta, nie wynika to zarówno z art. 764³§ 1 k.c., jak również z treści art. 764⁹ k.c. Takie stanowisko zajął również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2018 roku, sygn. akt I CSK 478/17, OSNC 2019/5/59.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy z mocy art. 385 kpc oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Koszty te sprowadzają się do wynagrodzenie pełnomocnika powoda ustalonego od wartości przedmiotu zaskarżenia na podstawie § 2 ust. 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, w kwocie 1 800 zł (tj. 50% stawki) uwzględniając okoliczność, iż pełnomocnik powoda prowadził sprawę przed Sądem I instancji.